

Slovenski dom

Stev. 182

V Ljubljani, sobota 10. avgusta 1940

Leto V

Sporazum med Romunijo in Bolgarijo o odstopu Južne Dobrudže

Mesto Balčik s kraljevskim gradom ostane v Romuniji

Bukarešta, 10. avgusta. m. Po poročilih iz Bukarešte je prišlo do sporazuma med Romunijo in Bolgarijo glede Dobrudže. Sporazum določa, da se bo iz Dolnje Dobrudže preselilo okoli 100.000 Romunov, ki pa jih bodo zamenjali z enakim številom Bolgarov.

Iz zanesljivega vira se je zvedelo, da je Romunija po sporazumu, ki ga v Sofiji smatrajo za častnega, odstopila Bolgarom dve tretjini Južne Dobrudže. Balčik, prejšnje ribiško mesto ob Črnem morju, kjer je bila nekoč poletna rezidenca pokojne kraljice Marije in kjer je pokopano tudi njeno srce, bo ostal še vedno v Romuniji. Ob črnomorski obali, ob tako imenovani »Srebrni obali«, se bo romunska meja pomaknila samo za nekaj kilometrov proti severu. Mesto Dobrič, ki je stara bolgarska naselbina, bo pripadlo Bolgariji. Vse ozemlje, ki ga bo zdaj Romunija vrnila Bolgariji, ima velik gospodarski pomen, saj so to sami rodovitni poljedelski kraji, ki so veljali nekoč za žitnico Bolgarije in bodo veljali tudi odslej.

Poročila o sklenitvi sporazuma med Bolgarijo in Romunijo glede Dobrudže potrjujejo tudi v romunskih krogih. Po teh vestih je Romunija pripravljena odstopiti Bolgariji področje, ki je znano pod imenom Cadrilater. To je četverokotnik, ki je spadal k Bolgariji pred balkansko vojno 1913. Sirok je okoli 60 km in dolg 125 km ter meji na vzhodu na Črno morje. V tem delu, znanem pod imenom Južna Dobrudža, bosta od treh mest pripadli dve Bolgariji in sicer Dobrič in Titirakan. Mesto Silistria ob Donavi pa bo ostalo Romuniji.

Sofija, 10. avgusta. o. Bolgarski vladni krogi so prepričani, da bo popolni sporazum med Bolgarijo in Romunijo kmalu dosežen in tudi izveden. VBolgariji so prepričani, da bo Južna Dobrudža priključena Bolgariji najkasneje do konca avgusta. Vsa načelna politična vprašanja so že razčiščena, le krajevna vprašanja morajo biti še temeljito pojasnjena.

Budimpešta, 10. avgusta. o. DNB poroča, da je madžarska vlada včeraj popoldne poslala romunski

vladi noto o tem, kaj naj Romunija odstopi Madžarski. Madžarska vlada je poslala te predloge v obliki note, vendar pa kraj za nadaljnja pogajanja še ni bil določen. Madžarska nota pa ni omejena s kakšnim rokom in nima ultimativnega značaja.

Začetek velikega čiščenja v Romuniji

Bukarešta, 10. avgusta. m. Včeraj so v Romuniji prišli 17 židovskih in pet romunskih časnikev. Poslali so jih v koncentracijsko taborišče Ca-

racul, ki je od Bukarešte oddaljeno 150 km. Kakor pravi uradno poročilo, so večino teh časnikev prijeli po kavarnah, kjer so razširjali vznemirljive vesti. Med njimi je tudi zastopnik judovske brzojavne agencije Adolf Grindea.

Večina aretirancev je bila zaposlenih pri bukreštanskih listih, ki jih je pred nedavnim vlada prepovedala, vendar pa so še vedno protizakonito delovali. Policijsko poročilo pravi, da so bile te aretacije samo začetek velikega čiščenja, ki bo zadelo v prvi vrsti tiste, ki brez dovoljenja delajo pri raznih listih in ki razširjajo po kavarnah lažnjive vesti.

Jugovzhodna Evropa ne sme napačno razumeti stališča Italije in Nemčije

Dunaj, 9. avgusta. AA. DNB: Revija »Süd-Ost-Echo« pisar v nekem članku o perečih vprašanjih jugovzhodnega prostora. Članek pravi med drugim:

Zdi se, kakor da bi angleški zgled napačnega tolmačenja nemških zunanjepolitičnih nagibov pridrli v kri držav, ki so imele opraviti z angleškimi jamstvi. Če Nemčija in Italija naglašata, da nimata namena enostavno s svojo močjo in silo vsiliti Jugovzhodu načela glede nove ureditve v Evropi, ki jih onidve zastopata, temveč da nameravata rešitev prepustiti razumu zainteresiranih, pa se morajo ti varovati, da sprejmejo to kot skrajno resno dejstvo in ne kot slabost. Tak nasvet od strani sil osi pa ni zavedščina, katero bi mogli samovoljno uporabiti tisti, ki se bore za oblast v državi in kateri bi radi služili raznim strategom, ki preradi operirajo s čustvi. Akcija nasprotovanja, ki izvira iz čustev, in katera se upira razumu, je razumljiva, ni pa posebno pomembna v političnih dogodkih. Toda stvar postaja

drugačna, kadar ne gre za spontano reakcijo patriotskih strasti, temveč za akcije v službi tujih interesov, ki so ne samo škodljive za lastni razvoj, temveč tudi za celoten jugovzhod. Silama osi je jasno, da so naloge državnikov jugovzhoda zelo težke. Izpolnitev želja do države, ki ji je dala jamstva Anglija, in katera je po svojem dosedanjem ustroju nastala iz nacionalnega poraza Nemčije, bi bilo zelo lahko. Mnogo težje pa je po pameti in po prostovoljnem sporazumu ustvariti na jugovzhodu trajen mir in neomahljiv red. Red, ki ga skušata uvesti Nemčija in Italija, da bi prijatelje in sovražnike v tem prostoru pripravile do pravične rešitve njihovih problemov, je tak, da od vseh zahteva potrebne žrtve za bodočnost, ki bo prosta vsake mržnje in zlobe.

Nemčija se je naučila iz lastne zgodovine, da se pri formiranju sedanosti nikdar ne da preveč gledati v bodočnost. Toda blagoslov velike bodočnosti ne prihaja nikdar sam po sebi. Tako bi morali tudi zainteresirani na jugovzhodu razumeti, da ne gre za stranke piti za revanžo, pa tudi ne za desetletja, temveč da gre za narodno zadovoljitev, obenem pa tudi za zgodovinsko vključitev v zgodovino Evrope naslednjega stoletja. Sila osi veda, da nova ureditev jugovzhodnega prostora ne bo prišla brez trenj. Ta nova ureditev bo nastala, pa čeprav mnogokaj, kar se danes odigrava na jugovzhodu in kar govore politiki in časopisi, čisto kaže na spor, ki je naredil popularnega kralja Salomona. K njemu sta prišli dve ženi z enim živim in enim mrtvim otrokom in vsaka od njiju je trdila, da ima pravico do živga otroka. Kralj Salomon pa je iz odpovedi, ki se je rodila iz ljubezni ene od žena, ter iz hladne trme druge žene dobil resnico o dejanskem stanju in je temu primerno tudi razsodil.

Primere niso nikdar popolne, zlasti če so tako stare, kakor je navedena primera. Toda eno je gotovo: Nemčija in Italija bosta glede razsojanja v stališčih jugovzhoda, pri vprašanjih miru in o trajni novi ureditvi, prav tako domiselne.

Francija želi ohraniti prijateljstvo z Japonsko

Vichy, 10. avgusta. m. V zvezi s francosko-japonskimi odnošaji, o katerih je obširno pisalo tuje časopise, pravi, da se obe vladi prizadevata, da bi dosegli solidno podlago za japonsko-francosko sodelovanje na Daljnem Vzhodu. Po sporazumu, ki je bil objavljen konec meseca junija in ki je bil sklenjen med krajevnimi oblastmi, je meja med Kitajsko in Indokino zaprta. V Indokino je bila poslana istočasno gospodarska komisija z nalogo, da pripravi podlago za izvedbo določb sporazuma med Indokino in Japonsko. Priprava političnega in gospodarskega načrta v zvezi z zboljšanjem francosko-japonskih odnošajev je naloga francoskega veleposlanika v Tokiu, ki naj z japonskim zunanjim ministrom v prijateljskem duhu reši vsa vprašanja z ozirom na potrebe obeh držav na Daljnem Vzhodu.

Letalski in pomorski spopadi v Kanalu

Berlin, 9. avgusta. AA. DNB: Vrhovno poveljstvo poroča: Kakor je bilo že sporočeno, so naši hitri bojni čolni izvedli 7. in 8. avgusta napad na nek britanski konvoj. Kljub srčiti obrambi od strani sovražnih rušilcev in drugih oboroženih ladij, ki so spremljale konvoj, je bila potopljena ena 8000 tonska ladja cisterna, ena 5000 tonska in ena 4000 tonska. Neka manjša ladja cisterna je bila zažgana. Naši hitri bojni čolni so se vrnili nepoškodovani.

Včeraj so naša letala Stuka napadla britanske konvoje južno od otoka Wight, ki so pluli pod varstvom letalskih in pomorskih sil. Kakor je bilo že sporočeno, je bilo iz enega konvoja potopljenih 12 trgovskih ladij v skupni tonazi 55.000 ton, drugih sedem trgovskih ladij, pa je bilo težko poškodovanih. Skupno so naše letalske bojne sile včeraj potopile ali težko poškodovale 28 sovražnih ladij.

Naši Messerschmitti so uničili 12 britanskih letal. Pri otoku Whight in pred Doverjem je bilo sestresljenih skupno 49 britanskih letal, in sicer 33 aparatov vrste »Spitfire«, medtem ko so naše letalske sile izgubile le 10 aparatov. Dve naši letali sta se morali prisilno spustiti.

Preteklo noč so naši bombniki izvedli napad na britanska industrijska podjetja v Liverpoolu in Bristolu ter na letališča in protiletalske postojanke v južni Angliji. Naša letala so po načrtu nadaljevala z metanjem min pred britanska pristanišča.

Italijanske čete bodo angleško Somalijo zasedle v nekaj dneh

Najbrž bo nocoj zasedena Berbera

Rim, 10. avg. m. Po zavzetju Zeile prodirajo italijanske čete z veliko naglico dalje, in sicer pod vodstvom vojvode Aosta. Italijanske čete se bližajo Berberi, največjemu mestu v angleški Somaliji. Zasedba vse Somalije — tako smatrajo v Rimu — bo izvedena v nekaj dneh.

Vesti o zavzetju Berbere, mesta, ki šteje 20.000 prebivalcev, pričakujejo v Rimu še za danes zvečer. V Rimu pravijo tudi, da bosta Zeila in Berbera služili kot izvršni oporišči za napade na angleško utrdbno Aden ob jugozahodnem koncu Arabije, ter pravijo, da je Aden v resnici Gibraltar Rdečega morja. Ta utrdba bo eden glavnih ciljev italijanskih napadov na tem področju. Z omenjenih dveh postojank bo možno v dobre pol ure prileteti z letali nad Aden. Smatrajo, da bodo pri napadih na to angleško pomorsko postojanko uporabili tudi padalce.

Kairo, 9. avg. AA. Reuter: Poveljstvo angleških sil v Egiptu je objavilo danes dopolne naslednje uradno poročilo:

Največja bitka v zraku, ki se je dozdaj odigrala nad Libijo, je bila včeraj med italijanskimi in angleškimi lovskimi letali. Angleška eskadrila lovskih letal tipa »Gladiator« je napadla mnogo močnejše italijanske letalske sile, lovska letala tipa »Cp 32« in »Cp 42«. Čeprav so bila italijanska letala številčno v premoči in to v razmerju 2:1, so se »Gladiatorji« vrgli na sovražnika in je bil njihov nalet tako silovit, da so uničili 15 italijanskih lovskih letal. Dve naši letali se nista vrnili.

Ta letalska bitka se je odigrala nekoliko zahodnejše od Sidi Omara.

V angleški Somaliji je bila včeraj Berbera napadena od treh sovražnih letal vrste »Cp 42« in takoj nato še od male eskadrile sovražnih bombnikov. Zvedelo se je, da je bil en sovražni bombnik poškodovan in da ga je poškodovala angleška protiletalska artilerija. Nismo pretrpeli nobenih izgub.

7. avgusta so naši bombniki izvedli napad na Hargeiso. Opaziti je bilo zadetke na vojašnicah in barakah, kjer so očitno nastanjene čete. Bombniki, ki pripadajo južnoafriškimi letalskim silam, so napadli obmejno stražnico Elvaku.

Rim, 9. avg. DNB: Posebni dopisnik agencije Stefani piše v zvezi z zmago italijanske letalstva na meji Cirenaike, o čemer govori poročilo italijanskega vrhovnega poveljstva, da so Angleži s povečano delavnostjo očitno hoteli izvesti zaradi velikih izgub angleškega letalstva in zaradi škode, ki so jo pretrpeli angleški bombniki, nekako letalsko ofenzivo velikega obsega. Ta napad pa je bil kljub vsej ogromni dolžini meje preprečen zaradi stalnega nadzorovanja italijanskih letalskih sil ob

Vprašanje španski časti

Madrid, 10. avgusta. m. Časopis »Madrid« objavlja članek, ki pravi, da je vrnitev Gibraltarja Španiji postalo vprašanje časti španskega naroda. General Franco — nadaljuje članek — bo znal popraviti krivico, ki je bila prizadejana že pred 200 leti. Španija bo pri tem vprašanju svoje narode časti zela sebi najti zadoščenja.

Vesti 10. avgusta

Angleške oblasti so v Hamiltonu zaplenile na ameriškem parniku »Ex Calbir« 120 poštnih vreč. Vso pošto bodo angleški uradniki pregledali.

Romunski kralj Karol je snoči sprejel v avdijenco poslanika Bossija, ki se je vrnil iz Budimpešte. Bossi je kralju poročal o razgovorih z madžarskimi državniki. Takoj na to je kralj Karol sprejel veleposlanika Cadera, ki se je v Sofiji pogajal z bolgarskimi državniki.

Reuter poroča, da je Gibraltar popolnoma utrjen in pripravljen za vsak slučaj napada. Napadi sovražnih letal do sedaj niso povzročili nobene bistvene škode. Po angleškem mnenju postaja Gibraltar od ne do dne važnejše poprišče vojnih dogodkov. Angleški uradni krogi zavračajo novice, češ da bi bil sedaj Gibraltar mrtvo mesto.

Francoski zunanji minister Baudoin je v svoji včerajšnji izjavi poudaril, da bo francoska vlada v bodoče predvsem vpoštevala osebne sposobnosti francoskih diplomatov. Potrebno je, da bi bili francoski poslaniki in generalni konzuli mladi ljudje s povprečno starostjo 35 do 40 let. Sele pri teh ljudeh je mogoče popolnoma izkoristiti vse njihove fizične, intelektualne in moralne sile. Kadar bo potrebno, vlada diplomatov ne bo izbirala samo med višjimi uradniki zunanjega ministrstva, ampak bo apelirala tudi na osebnosti, ki niso poklicni diplomati.

Španska vlada je ustanovila sindikat kemične industrije in bodo v tem sindikatu zastopane vse delavske skupine, ki so zaposlene v tej industriji.

Romunski listi poudarjajo, da potekajo pogajanja z Bolgarijo zelo ugodno, pač pa bodo razgovori z Madžarsko težavnejši. Pričakovati pa je, da bo prišlo do pozitivnih rezultatov.

Iz Bombaya je včeraj v London odpotovala zasebna tajnica voditelja indijskih nacionalistov Gandhija. Zasebna tajnica je prava Anglezinja in je iz slavne angleške družine, toda že v mladosti je odšla v Indijo in se priključila Gandhiju. Časopisi poročajo, da odnosa zasebna tajnica v London posebej Gandhijevo epemnico in neve Gandhijeve predloge.

V Avignonu, v južni Franciji, je prišlo dne 4. avgusta do hudih spopadov med prebivalstvom in vojaštvom. Vzroki spopada niso znani, pač pa so francoske oblasti takoj izgnale iz Avignona vse tuzemce, večinoma španske marksiste.

Romunska vlada je sklenila poslati v Nemčijo in Italijo posebne komisije, ki bodo proučevale kulturno življenje v teh dveh državah. V komisijah bodo znani romunski kulturni delavci in številni strokovnjaki.

Francoska vlada je ustanovila poseben urad, ki bo vodil znanostno trgovino. Urad naj izdelava načrte za francosko zunanjo trgovino.

V Bukarešti odločno zanikajo vse novice, ki so se razširile okrog, češ da bo romunska vlada kmalu prenovljena. Vse te govorice niso resnične.

Reuter poroča, da potekajo v Madridu zelo ugodno pogajanja med španskimi in angleškimi zastopniki o oskrbi Španije s petrolejem in špiritom. V vseh točkah je sporazum že dosežen.

Ravnatelj španskih listov so v četrtek prišli v Berlin na vabilo nemškega časopisarskega društva. V Nemčiji bodo ostali več dni, kjer si bodo ogledali velika nemška industrijska podjetja in socialne ustanove, prihodnji teden pa bodo španski časnikarji obiskali Prago in Dunaj.

Mehiška poslanska zbornica je soglasno sprejela zakonski načrt o splošni vojaški obveznosti. Soglasno je bilo tudi sklenjeno, da se ustanovi vrhovni svet za narodno obrambo.

Roosevelt je izdal poseben proglas, v katerem poziva vse Amerikance, da naj se v čim večjem številu udeležijo molitev za svetovni mir. Molitve bodo trajale devet tednov.

Ker je bila Estonija priključena Sovjetiji, so prenehali 8. avgusta delovati vsi estonski konzulati in vsa estonska poslaščstva. Estonski poslaniki v Stockholmu, Helsinkiju in v Berlinu so bili razrešeni na podlagi zakona o zaščiti javnega reda, poslanika v Parizu in Rimu pa sta bila odpoklicana. S posebnim ukazom je popolnoma ustavljena trgovina z vrednostnimi papirji.

Bolgarski vladni krogi so ugodno sprejeli govor, ki ga je imel predvčerajšnjim predsednik romunske vlade Gigurtu. Bolgarski politični krogi menijo, da vsebuje Gigurtov govor potrdilo, da romunska vlada smatra, da so že bili doseženi predhodni sporazumi z vlado v Sofiji in Bukarešti.

Turški parlament obravnava sedaj nov zakonski načrt, s katerim se proučujejo kazni za veleizdajo in vohanstvo. Za takšne zločine bo uvedena smrtna kazen.

Snoči je v Londonu ob obali reke Tenize izbruhnil sumljiv požar. Ko so gasilci gasili požar, so reflektorji obevali nebo, da bi opazili sovražna letala, ki bi jih morda požar privabil.

Neka italijanska ladjedelnica je podarila ministrskemu predsedniku Mussoliniju dva 600-tonska parnika. Mussolini je parnika dodelil italijanskim trgovskim mornarici.

Angleško mornariško poveljstvo izjavlja, da nima nobenih poročil o tem, da bi prišlo do kakšnega spopada med angleškim in sovražnim brodom v Rdečem morju.

Danska bo na jesenskem velesletu v Leipzigu priredila veliko kolektivno razstavo in bodo na tej razstavi razstavljeni danski kmetijski, obrtni in industrijski izdelki.

strategijo. Britanska mornarica se še vedno drži načel Nelsonove tradicije in starega načina pomorskega vojskovanja. Dozdaj Velika Britanija pri vojskovanju na morju ni dosegla nobenega napredka v primerjavi z načinom, ki se ga je pri pomorskem vojskovanju posluževala za časa svetovne vojne.

London, 10. avgusta. o. Letalsko in obrambno ministrstvo poroča, da so snoči sovražna letala izvršila več bombnih napadov nad mesti v severno-zahodni Angliji. Porušila so več hiš in povzročili tudi nekoliko smrtnih žrtev. Na več krajih v južno-zahodni in severno-zahodni Angliji ter pokrajini Walles so bombe poškodovale več hiš. Manjšo število civilistov je bilo pri teh napadih ranjenih in ena oseba ubita.

Nj. Vis. kneginja Olga je včeraj obiskala naš Rdeči križ ter slovenske zdravstvene ustanove

Ljubljana, 10. avgusta.

Kneginja Olga, predsednica jugoslovanskega Rdečega križa, je včeraj znova dokazala, kako so ji pri srcu težave in bridkosti, ki tarejo narod. Kljub temu, da se zdaj mudi pri nas v Sloveniji na oddihu, vedno najde časa, da obišče razne naše socialne in zdravstvene ustanove. Še prav pred nedavnim je obiskala mladinsko počitniško kolonijo v Zgornjem Tuhinju, včeraj dopoldne pa se je pripeljala v Ljubljano, da bi obiskala slovenski Rdeči križ ter naše zdravstvene naprave.

Najprej je visoka gospa kot predsednica Rdečega križa obiskala društvo. Blizu svojega skladišča na ljubljanskem polju ima naš Rdeči križ velik šator, v katerem je prostora za 40 postelj. Pred šatorom so svojo plemenito predsedniško sprejeli oddelki bolničarjev in bolničark, ki so bili z uspehom opravili tečajer in dokazali svojo usposobljenost za to odgovorno službo. Pričakovali pa so jo tudi dr. Krejči kot podpredsednik glavnega odbora Rdečega križa v Beogradu, podpredsednik banovinskega odbora dr. Fetič ter zastopniki in zastopnice ljubljanskega pododbora.

Kneginja Olga je v spremstvu dvorne dame prispela do skladišča Rdečega križa okrog pol enajstih dopoldne. Visoko gostjo je najprej pozdravil ban dr. Natlačen, ki se ji je v svojem nagovoru zahvalil za pozornost in plemenito skrb, ki jo vedno in povsod kaže za socialne ustanove ter človekoljubna prizadevanja. Anica Slatnarjeva je nato deklarirala dobrodošlico ter izročila kneginji krasen šopek. V svojem nagovoru je vršilec dolžnosti predsednika v banovinskem odboru Rdečega križa, dr. Fetič kneginjo kot predsednico jugoslovanskega Rdečega križa zagotovil, da bo naš Rdeči križ, ki je bil deležen tolikšne pozornosti, še podvojil svoje delo ter vzpodbujal po tem odličnem obisku še intenzivnejše zastavljen vse moči v blagor bližnjega. Nato je predstavil funkcionarje Rdečega križa.

V bližini skladišča, kjer je lepo urejen sanitetni material, je kneginji raportiral pred bolničarsko četo načelnik Šenk. Odlična družba se je nato podala v skladišče samo, kjer je bil visoki gospe kot eden najstarejših slovenskih delavcev za

Rdeči križ predstavljen skladiščnik Jagodic. Še v lepo okrašeno, sicer skromno pa čisto pisarno so stopili, nato pa so se spet vrnili v šator.

Kneginja Olga je vzorni red v skladišču močno pohvalila. V šatoru jo je nato naprosil dr. Fetič, naj bi blagovolila osebno izročiti odklikovanja štirim zaslužnim članicam Rdečega križa. Radevolje se je visoka gospa odzvala prošnji, čestitala odklikovankam ter jim po vrsti izročila odklikovanja in diplome. Dr. Fetič ji je nato izročil ličen album z opisom zgodovine, razvoja ter sedanjega stanja v slovenskem Rdečem križu. O tem albumu se je kneginja izrazila najpoglavnejše ter ga je razgledala z največjim zanimanjem.

Po obisku pri našem Rdečem križu se je kneginja Olga podala v žensko bolnišnico, kjer jo je sprejel primarij dr. Zalokar. Pokazal ji je sobo, v kateri pričakujejo poroda bodoče matere. Z velikim zanimanjem si je kneginja nato ogledala laboratorij ter šolo za babice. Po ogledu operacijske dvorane se je nato z izrazom vidnega zadovoljstva na obrazu zaradi vzglednega reda in smotrnega dela podala na kirurški oddelki.

Tam jo je pozdravil upravnik splošne bolnišnice dr. Ferlan, ki ji je predstavil primarija. Ogledala si je prenapolnjene prostore kirurškega oddelka z izrazom močnega presenečenja nad potrebami, ki jih tako nazorno razodeva ta oddelki. S prav posebnim zanimanjem si je visoka gospa nato ogledala zavod za novotvorbe. Tam jo je sprejel šef dr. Cholewa. V Ulici stare pravde, tam kjer nad zdravjem najmanjših bolnikov tako vestno bdi dr. Derč, si je kneginja Olga ogledala z veliko pozornostjo še razmere, ki vladajo v tej bolnišnici, se zanimala za počutje posameznih malčkov ter se nato prav priskočno poslovila.

Ze je zdavnaj odzvonilo polдне, ko je odšla iz bolnišnice. Ta čas se je pred poslopjem zbrala precejšnja množica, ki je kneginji ob odhodu napravila prisrčne ovacije zaradi pozornosti, katero je bila blagovolila posvetiti slovenskim zdravstvenim ustanovam ter človekoljubnemu delu.

Ob odhodu se je kneginja Olga ljubeznivo zahvaljevala za prisrčne pozdrave, potem pa se je spet odpeljala v smeri proti Gorenjski.

Danes zvečer se začne šahovski turnir v Celju

Celje, 10. avgusta.

Ko se začenja z današnjim dnem proslava enega najuglednejših klubov v državi, je potrebno, da se z bežnim pogledom ozremo na uspehe našega jubilarja. Pred dvajsetimi leti se je na pobudo dr. Antona Schwaba ustanovil v Celju šahovski klub, kateri je združil vse prijatelje kraljevske igre v krožek. Prvi predsednik je bil dr. Anton Schwab sam, ki se je s svojimi sodelavci vrgel takoj na delo. Pravilniki in poslovniki, ki so jih takoj v začetku izdelali, so postavili temelj društvenemu delovanju. To so bili prvi poslovniki in pravilniki v zgodovini jugoslovanskega šaha, katere so uporabljali mnogi največji klubi v državi in kateri so služili tudi kot podlaga poznejšim pravilnikom JSŽ.

Ze eno leto po ustanovitvi CSK je dal klub pobudo za ustanovni občni zbor JSŽ, ki je bil 1921. l. v Celju. V istem času je klub izpeljal tudi prvi nacionalni amaterski turnir, ki je postal nato tradicionalna prireditel JSŽ.

CSK je igral prvo medmestno šahovsko tekmo z Mariborskim šahovskim klubom ter dal tako pobudo tudi v tej smeri. V času predsedovanja dr. Čerina pa je začel CSK igrati tudi mednarodne tekme. S Celovcem je igral dvakrat, enako z Gorico, s Trstom pa enkrat. Vse te tekme je z lepim rezultatom odločil v svojo korist, proti šahistom v Trstu je zmagal z rezultatom 11:11. Leta 1939 si je osvojil celo prvenstvo Slovenske šahovske zveze.

Za proslavo svoje dvajsetletnice se je odločil CSK, da organizira XVII. nacionalni amaterski turnir.

Danes so že prispeli v Celje vsi igralci turnirja ter poročevalci za razne vodilne ilste v naši državi. Za turnir vlada velikansko zanimanje. Borba bo posebno zanimiva. Turnirja se udeležijo sledeči amaterji iz vse Jugoslavije: Milnar Marjan in Marek Ivan od Ljubljanskega šahovskega kluba, Šiška Jože in Šorli l. od Centra šah. kluba, Mišura Adrijan od Vidmarja iz Maribora, Grašer Josip in Smigove Viktor od CSK, Meden Vasilič, Popović Voja in Pavlovič Brana od Belgrajškega šah. kluba, Berner Gjorđe iz Ruski šahovski kluba Belgrad, Majstorović Ljubiša iz Čakca, Kohn Leopold iz Zemuna, Popović Ivo iz Splita, Zuk Franjo iz Splita, Drašić Milan iz Zagreba, Jerman Ivo, Gottlieb Marjan tudi iz Zagreba, kot rezerve pa so bili določeni Savič Branko iz Zagreba, Levčič Štefan in Puc Stojan.

Belgrajčani smatrajo lot najresnejše kandidate Šorlija, Šiško, Jermana, Bernerja in Grašerja. V tukajšnjih šahovskih krogih prevladuje mnenje, da iz konkurence za prvo mesto izpadeta

Šiška in Grašer. Slednji je preveč zaposlen s samim izvedbo turnirja in se nikakor ne more osredotočiti na sam turnir. Šiška pa ima na skoraj vseh turnirjih že v naprej določeno »boljše«
mesto. Za resnega kandidata pa smatrajo tukaj tudi Mareka in Belgrajčane Medana, Popovića in Pavlovića. Vendar ima od vseh teh največ šans Šorli, ki je poznan kot odlični igralec že iz mnogih turnirjev. Vsekakor se bo bila za prvo mesto srdita borba, kar bo delalo turnir še bolj zanimiv. Toda kakor že neštokrat, tako so tudi na tem turnirju možna presenečenja.

Ob 5 popoldne bo začetek turnirja, takoj nato žrebanje, ob pol 8 pa se prične prvo kolo.

500 kg težka skala padla na hišo

Kamnik, 10. avgusta.

Davi okrog šestih so stanovanjci predmestja Podgora v hiši šte. 2 prestali precej strahu. Utrgala se je nad omenjeno hišo okrog 500 kg težka skala in padla na streho. Predrla je ostrešje in obitala v prvem nadstropju. V hiši stanuje Kristina Vavpotič s svojima otrokoma. Skala je obitala tik pred gospodinjjo, ki je sivala za neko tovarno. Vavpotičeva si s šivanjem gumbov služi kruh in preživlja otročička, ker je njen mož že dalj časa na orožnih vajah. Tudi otrokoma se k sreči ni nič zgodilo. Kamalu za tem pa se je v velikim trščem zvalila na cesto še druga 300 kg težka skala. Hiša je zelo poškodovana in stanovanje čisto razdrto. Pristojnim oblastem naj bo ta primer v opozorilo, da bi večkrat v letu pregledala svet nad stanovanjskimi hišami v Podgori, da ne bi še kdaj prišlo do takšne ali pa še hujše nesreče.

Drobne izpod Kriške gore

Meščanska šola postaja popolna. Z novim šolskim letom bo na tukajšnji meščanski šoli odprt tretji razred, drugo jesen pa četrti. Tako naša nova meščanska šola postaja popolna.

Svinje mu je zastupil. Pred dvema dnevoma je nekdo zastupil pet svinj tukajšnjemu gostilničarju g. Merksi. To je zlikovec napravil ponoči. Orožniki, ki so vzele preiskavo v roke, pridno iščejo hudo delca.

Vprašanje tukajšnje bolnišnice. O povečanju in preureitvi tukajšnje bolnišnice je bilo nekdanj toliko govora. Ker se stvar še ni preokrenila, bo menda oastalo kar pri starem. Naše mnenje je, da bi bilo povečanje, preureditev in modernizacija naše bolnišnice vsem v prid.

Ljubljana od včeraj do danes

Vročina včerajšnjega dne je izvalila na kopanje menda vse, ki so imeli kaj časa. Pusto je bilo v zgodnjih popoldanskih urah na ljubljanskih ulicah, čeprav je bil delavnik. Šele zvečer je pripeka nekoliko popustila. Noč pa je bila kljub temu soparna.

V megli se je rodilo današnje jutro. Ta meglja pa je bila svetla, plavkasta, oči so skoraj lahko prodrle skozi jo in zapazile, da se za sivim zastorom boči jasno, sinje nebo. Ni bilo treba dolgo čakati, kaj kmalu je sonce zmagoslavno prodrlo skoz sivino ter meglo razkadilo. Že zgodaj zjutraj je postalo vroče in današnji dan bo spet tako prijetno poleten kakor je bil včerajšnji.

Včerajšnji dan je bil na ljubljanskem živliskem trgu značilen zato, ker so prodajalci iz bližnje okolice po dolgem času postavili na trg spet velike količine gob. Malo čudno se človeku zdi, da je bilo toliko gob, ko imamo zdaj vendar že lep čas jasno vreme. Tržne klopi na prostoru med lemenatoma ter škofjsko palačo so bile do kraja polne lisičk, katere so prodajalke dajale liter po dinarju. Jurčki pa so bili dražji, ker so v tem času precej redki. Merica lepih, zdravih je bila kar po 4-5 din. Za gobami je bilo precej povpraševanja. Tudi v tem pogledu se pozna, da smo dobili brezmesne dneve.

Spet teče vse lepo po starem

Vsaka reč se enkrat neha, in tako se je tudi pomalec uneslo pisano ter nemirno razpoloženje, ki je nekaj mesecev prevzemalo vse ljudi pri nas. Neprestano so se spraševali, če je kaj novega ter se pri tem vprašanju tudi nadejali, da bodo v resnici zvedeli kaj novega. Ure in ure so presedeli pri radijskih aparatih ter lovili poročila od vseh štirih vetrov. Znanec je brž stekel k znanцу ter mu prinesel »še gorko«
vest, ki jo je bil pravkar ujel. Ob njeni važnosti sta krenila v kakšen miren lokalček, kjer sta jo najprej natančno analizirala, potem pa napravila globokomumno prognozo za bodoči razvoj. Zvečer so možakarji dolgo sedeli zunaj, snovi za pogovor in debato jim ni nikdar hotelo zmanjkati. Vsak dan se je zgodilo kaj novega, razburljivega, neverjetnega. To-liko debat menda še zlepa ni bilo v kakšnem letu kakor jih je bilo letos.

Koncert za onemogle v mestnem zavetišču

Dravi ob pol 8 bo v mestnem zavetišču za onemogle priredilo delavsko pevsko in podporno društvo »Tabor«
poseben koncert za oskrbovance ter za Akademskim pevskim zborom, ki je tam že priredil koncert pokazalo, da ima smisel ter obutevanje za samotnost zapuščenih siromakov. Ta lepa gesta je vredna vse pohvale.

Prepovedano točenje alkoholnih pijač. Zaradi ohranitve miru in reda je strogo prepovedano točenje alkoholnih pijač in vsakršno odajanje vsem na orožne vaje poklicanim vojaškim obveznikom in tudi njih spremljevalcem, bodisi v javnih lokalih ali pa tudi pri zasebnikih. Alkoholne pijače, ki bi jih nosili poklicani vojaški obvezniki ali njih spremljevalci s seboj, jim bodo odvzete. Prekrški te naredb se kaznujejo z denarno kaznijo od 10 do 1000 din ali pa z zaporom od 1 do 20 dni. Prepoved velja za danes, v soboto, 10. avgusta, za jutranjo nedeljo, 11. avgusta, in za ponedeljek, 12. avgusta.

Na trgu je bil živahen promet

Ljubljana, 10. avg.

Ze v ranih urah so pričeli prihajati z vozovi kmetje z okolice na ljubljanski trg s svojimi pridelki. Kmalu so bili zasedeni vsi otoki s prodajalci. Le otok, na katerem stoji prodajalke iz Trnovega s svojimi vozički, ni bil popolnoma zaseden. Cene so se gibale po običajnih pogojih povpraševanja in ponudbe. Dvignila se je cena medu, in sicer je veljal cvetlični in hojev med po 26 din za kg, dočim veljata ajdov in akacijev med po 24 din kg. Cene sira so od 22 do 26 din za kilogram. Cene masla in surovega masla so bile neizpremenjene. Zelenjave je zilo veliko. Fižol stročji se prodaja po 2,25 din, grah po 3 dinarje, korenje v šopih po 1 din. Enako se prodaja tudi pesa. Solata je po kosu 0,50 do 0,75 din. Sadja je bilo na trgu zelo veliko. Cena jabolk se giblje od 5 do 6 din. Hruške so po 5 do 7 din. Dobile so se tudi prav lepe, velike hruške maslenke, ki so bile uvožene iz Italije. Cena je bila 16 din za kg. Tudi uvožene breskve so še zelo drage. Tako je veljal kilogram 18 do 20 din. — Grozdja je na trgu vedno več. Kilogram je bil danes od 10 do 12 din. Sedaj prihaja grozdje največ iz Novega Sada. Pri prodajalcih na debelo, ki grozdje naročajo, se vidi, da pošiljajo dobavitelji letos zelo slabo blago. Ko odpirajo gabjice, je vsebina zelo stresena, dostikrat gnila in plesniva. Vse slabo je treba pred prodajo na drobno odbrati, kar zelo podraža blago. Slive so prišle iz Bosne, prodajajo se po 6 do 7 din kilogram. Tudi trg s cvetlicami na Cankarjevem na-

brežju je zelo pester, saj so sedaj rože v najlepšem razcvetu. Gospodnje zelo kupujejo rože štetico, ki ostane dolgo časa v okras. Večji šopek velja 4 din. Mesarji selijo svoje barake in bo v nekaj dneh trg dobil popolnoma drugo lice in še živahnejši promet, ko bodo prišli vozniki z materialom za zidanje nove trznice.

Iz policijske kronike

Kratko naj omenimo, da sta dva elegantna neznanca v sredo okoli 20. ure ukradla trafikantini Ivanki Dolarijevi na Tyrševi cesti št. 12 knji-go, v kateri so bili razvrščeni najrazličnejši koleki v skupni vrednosti 16.000 din. Zasnovala sta prav dobro izračunan načrt, kako bosta nastopala v trafikii in kako si bosta delila vloge.

Branjevki Mariji Romovi na Vodnikovem trgu je bilo stojnice ukradeno 5 l bele kotenine in 4 m batista v vrednosti 114 din. — Knjižgovezu Antonu Janežiču je bila v Florijanski ulici ukradena bela lepenska v teži 25 kg, vredno 160 din. — Josip Koritnik je bil na vrtu gostilne Robežnik na Viču. Imel je seboj usnjato aktovko, v kateri je bila listnica z gotovino 300 din. Neznane se je prislilni k aktovki in jo pobasal ter odšel, ne da bi to opazil nje lastnik.

Hacetov naslednik straši po deželi

Mladi razbojnik Tone Sever, rojen 18. julija 1911 na Gmajni, občina Jezica, ljubljanska okolica je postal pravi naslednik in posnemalec slovitiga razbojnika Toneta Haceta, ki sedaj sedi v okovih v ljubljanskih zaporih in čaka na sodbo. Tone Sever je bil že večkrat zaradi raznih tatvin in vlomov kaznovan. Pred neka meseci so ga prišli in e bil soen na večjo kazen. Pobegnil je iz zaporov v jeniški obleki, ki jo je na ljubljanskem polju slekel, ko je poprej ukradel nekemu gospodu boljšo obleko. Nato se je spoznal še z nekim drugim razbojnikom, ki sta začela najprej v ljubljanski okolici, pozneje pa na raznih drugih krajih razbojnikovati in vlamljati. Sever ima v nekaj mesecih na vesti že do 10 večjih vlomov, ko je raznim ljudem odnašal najrazličnejši stvari in denar v vrednosti okoli 30.000 din. Sedaj se je Sever pojavil okoli Kamnika in Ihana. Posestniku Poldetu Pircu v Gorici pri Ihanu je odnesel 970 din gotovine ter razno zlatnino in druge stvari. Posestnik Pire je oškodovan za 1.500 din. Angeli Gregorinovi v Gorici pa je odnesel 100 dinarjev gotovine. Gostilničarju Ložariu Francetu v Ihanu je po noči odnesel pozgonski jermen v vrednosti 450 din. Sever je oborožen z lovsko puško.

Celjske novice

Kodrin Marija je podlegla poškodbam

O nesreči 54 letne Kodrin Marije, pristojne v Polje ob Sotli in doma iz Buč, ki je zadnje čase živela v Arji vasi kot dinarica, smo v našem listu na kratko že poročali. Savinjski vlak je ženo podrl in ji je kolesje odrezalo obe nogi, eno pri stopalu, druga po pod kolonom. Nesrečno ženo so takoj pripeljali v celjsko bolnišnico, kjer pa je snoči ob 23.45 podlegla poškodbam.

Najedel se je opeke, da bi ušel kazni

Pravkar smo dobili poročilo, da je celjska policija prejela 26 letnega Huberta K., rojenega v Nemčiji in pristojnega v Novo Cerkev pri Celju. Hubert K. je tekkel pred policijo, ker je zaslužil, kaj se mu obeta. Pred dnevi je namreč pobegnil orožnikom na Dobrni, ki so ga zasledovali zaradi več tatvin v tamkajšnjem letovišču. Da bi ušel kazni, je hotel izvršiti samomor, in sicer na prav svojevrsten način. Najedel se je prav pošteno zdrobljene opeke. Pravčasno pa so ga še odpeljali v bolnišnico, kjer so mu izprali želodec in ga rešili. Še danes ga bodo izročili dobrniškim orožnikom.

Odkrite zaloge ukradenih stvari

Celjska policija je danes našla v neki kleti v kovčegu večje število ukradenih stvari, zlasti perila in pribora, ki ga je ukradla Leopoldina M., 43 letna postrežnica iz Celja. V kovčegu so našli tudi 1.800 dinarjev gotovine in hranilno knjižico za 2.000 din. Leopoldina je tatvino priznala, kdo pa so lastniki ukradenih stvari, doslej še ni znano.

V Celju je umrl priljubljeni župnik g. Maks Ocvirk v starosti 50 let. Pokojnik je služboval po raznih župnijah v lavantinski škofiji in si je povsod pridobil veliko zaslug in dosti prijateljev. Pogreb bo v nedeljo ob 5 pop. na mestno pokopališče v Celju. Naj počiva v miru!

ZGREŠENI STREL

»Nisem tako mislil,«
je odgovoril Bancon in se vsedel na edini stol, ki je bil v sobi. »Hotel sem samo reči, da mislim tisto, kar se dogaja med menoj in dekletom...«

»In kaj se dogaja med vama?«
»Tristo zlodjevi!«
je ježno zavpil in prijel cigareto, ki je ležala na mizi.

»Morebiti mi boste vi to povedali?«
se je obrnil Slad na dekle, toda ta je molčala in krčevito mečkala robec v roki. Ko je prižgal cigareto, je Bancon vrgel vžigalico na tla in rekel:

»Če pa ravno hočete vedeti, pa vedite,«
je nevljudno zamrmral. »Gre za otroka!«

»In vi ste oče, ali ne?«
»Ne, na noben način!«

Sobarica je sprlo tega odgovora oživel. Ježno ga je pogledala in zakrčala:

»Ti si nesramen lažnjavec!«
Bancon ji je zažugal s pestjo in grozeče odgovoril:

»Kar deri se, baba neumna. Povej rajši, kaj je bil zate pokojni Hubert? Pojasni mi to!«

Robec se je ob močnem potegu pretregal. Sobarica je okolišla pokonci in udarila. Bancon po ustih, Bancon jo je be-

sen zgrabil za roko, jo zvil in prisilil dekelta na kolena. Deektitv se je takoj vtaknil v prepri in butnil Bancona ob zid.

»Nehajte, Bancon!«
Bancon se je nekoliko pomiril.

»Vse to je samo njena komedija, verujte mi. Odlična igralka je in jaz sem ji tako vse veroval. Sedaj pa sem spregledal. Tako mi je zmešala glavo, da sem ji obljubil, da jo bom vzel za ženo.«
Začel se je divje in grenko smejati. »Misli! Začel je kupiti majhno hišico v majhnem letovišču. Vse je bilo videti tako lepo. To je krasno znala. In potem? Potem pa sem jo videl, da se je družila s Hubertom.«

»Lažeš!«
Sobarica se je pobrala s tal in se epet vsedla na posteljo. Obraz je bil popolnoma bled. Strežaj se je prezirljivo nasmehnil.

»Lažeš, lažeš! Misliš, da nimam nobenega dokaza? Imam dokaz! Hubert Ruvan je elisal moje mnenje o tem in jaz bi ga po ustih, če ne bi bil hitro snel puške s stene. Sedaj veš!«

Serdi stavka je Bancon obstal, ko je zagledal Sladovo in dekletovo pogleda na sebi. Sobarica ga je gledala z očmi, iz katerih se je dalo brati nakakšno razume-

vanje, v detektivnih očeh pa je videl neke vrste sumnjičenja. Bancon je z roko pogladil svoje lase in izvažno vprašal detektiva:

»Torej?«
»Ali ste ga vi ubili?«
»Nisem imel več priložnosti,«
je mirno odgovoril strežaj.

Dekle se mu je približalo in ga objelo.

»Bancon,«
ga je rotila, »povej, ti ga nisi ubil? Prišel je!«

On jo je pahnil od sebe.

»Nikar se ne vtičaj v pogovore in pušči me pri miru! S seboj nimam več opraviti, ali si razumela? Pusti me!«

»Bancon!«
je zastokala in ga ponovno poskušala objeti. »Ti samo tako govoriš. Saj me ne moreš sedaj tako kar na lepem pustiti!«

»Misliš?«
je jo vprašal porogljivo. »Samo počkaj, pa boš videli. Ti si imela svoje veselje, sedaj pa ga boš plačala! Tudi jaz sem ga moral plačati. Kje je moj etopetindvajset funtov?«

»Dobil jih boš, Bancon! Pripravljeni so bili za najino stanovanje. Vsa vinarček ti bom vrnil!«

»Meni ne boš več lagala!«
ji je odgovoril in se je surovo zaemjal. »Vrnila mi jih boš! Nikoli! Konec je z nama! Konec, si razumela?«

Pahnil jo je od sebe. Zamajala se je in Slad jo je obdržal.

»Kaj delate Bancon?«
ga je vprašal Slad.

Strežaj je vtaknil cigareto v usta in jo

zgrizel.

»Čujte,«
se je obrnil k Sladu. »Nisem velik govornik, toda pazite, kaj vam bom povedal. Jaz Huberta nisem ubil, čeprav bi užival, če bi mu mogel razbiti čeljust...«

Obrnjen proti dekletu, ki je jokala, pa je rekel:

»Midva eva se mislija vzeti. Neprestano me je naganjala, naj štedim, da bi imela denar za stanovanje. Zares sem si odtrgal od ust in nikdar nisem zapravil nič pare. Sedaj mi ne bi bilo žal, če bi se za tisti denar rajši prijetno zabaval. Vse ta denar mi je izvalila. Točno stopetindvajset funtov sterlingov. Sedaj bi me pa rada prepričala, da sem jaz vsega kriv! Morebiti je ogoljufala tudi Huberta! Sedaj jo dobro poznam, to tičko! Tako dolgo me je božala, dokler ni dobila vsega denarja, obenem pa se je vrтела okrog tega milijonarja, da bi še njega okradla. Ti... Ti!«

Detektiv ju je presenečen pogledal.

»Vi ne verjamete, da je bila ona napadena, kakor je pripovedovala?«

»Seveda ne verjamem! Od samega začetka ji nisem verjel! Laže, čim odpre usta...«

»Dovolj!«
ga je prekinil Slad. »Kaj mislite, da se je dejansko dogodilo? Ali drži dejstvo, da je ona zares kriknila?«

»Da, zakrčala je, zakaj, tega pa ni povedala. In zakaj nam tega ni povedala? Zato, ker ji je nekdo sam obljubil kakšen denar. Na to bi skoro prisegel! Pokazal je s prstom na dekle. »To se ji zelo poda. Saj jo dobro poznam. Bil sem alep, toda

sedaj jo preziram. Samo za denar ji je.«

Sobarica je nehala jokati. Sedela je sklonjena in kot mačka pripravljena je gledala z ogorčenimi očmi na svojega žitelja.

»Ali je to res?«
je vprašal Slad, ki od vsega začetka ni dosti verjel dekletu in je stalno sumil, da nekaj prikriva.

»Ne... ni! To ni res! Niti besedice ni resnična!«

Rekla je tiho, ne da bi odmaknila oči od Bancona. Ta je prižgal cigareto in nadaljeval:

»Nikar ne mislite, da boste iz nje kaj izvedeli, vsaj trohico resnice recimo! Pri tem ne boste imeli uspeha. Sami morate izluščiti resnico!«

»Ali znabiti vi veste za resnico?«
je vprašal nadzornik Bancona.

»Jaz nisem detektiv,«
mu je odgovoril in napihnul usta. »Pa veste, kaj bi jaz na vašem mestu storil?«

»No, prosim?«

»Jaz bi njene stvari preiskal. Tu boste našli toliko, da se vam bo zmešalo. Našli boste tudi moje hranilno knjižico za stopetindvajset funtov sterlingov... in neko drugo, kjer je denar pokojnega Huberta...«
Tiho se je nasmehnil. »Morebiti ji je tudi stari Peel dal kakšen šiling. Ne bi dvakrat rekel, da...«

To, kar je sedaj sledilo, se je tako hitro odigralo, da je bil detektiv, ki na kaj takega ni računal, popolnoma presenečen. Z enim skokom se je znašla Sobarica s ključji v roki pred vrati. Ko je Slad akcijo, da bi jo ustavil, je bila že zaklenjena vrata.

Od tu in tam

Odločno spomenico je izglasovala uprava organizacije Jugorasa v Belgradu. Spomenica najprej odobrava zahteve, katere so podali konec preteklega meseca delegati glavnega odbora Jugorasa in v kateri so zahtevali, da se v naši državi začne izvajati vse reforme, kakor so jih napovedali merodajni činitelji. Jugorasa zahteva tudi oster nastop proti pristožidarjem in eksponentom kapitala, ki ovirajo napore vlade pri izvajanju reform na vseh področjih našega življenja, zlasti pa na gospodarskem in kulturnem področju. Zlasti je treba stopiti na prste pristožidarjem, ki so na visokih položajih in od tam lahko najbolj uspešno sabotirajo vse napore vlade. Zahtevajo tudi zakon, ki bo odredil ustanovitev enotne delavske sindikalne organizacije. Končno odločno protestirajo proti temu, da sedi že celih 11 mesecev v Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev komisar. Za tega moža pravijo, da ga je treba postaviti pred sodišče, ker je po njegovem mnenju odgovoren za izgubo 30 milijonov dinarjev, kolikor je utrpel SUZOR v času njegovega komisarjevanja. Takoj naj se postavi ravnanje in nadzorni odbor SUZORja in izvedejo tiste reforme v delavskem zavarovanju, katere so delavske organizacije zahtevale. Prav tako zahteva resolucija, naj belgrajska občina, ki je največji delodajalec v Belgradu, uredi delovne odnose s svojimi uslužbenci tako, da bodo delavstvu dane vse pravice, ki mu gre.

Stavka gradbenega delavstva v Belgradu se je končala s tem, da so delavci uspeli in se je delovno razmerje uredilo tako, kakor so oni želeli. Delavci so bili stopili v stavko v času, ko je bila gradbena delavnost v največjem razmahu. Posledje bodo delali na teden pet dni po deset ur, v soboto pa samo pet ur. Kvalificirani delavci, ki imajo več kakor tri leta praktičnega dela, bodo zaslužili na uro po 8 dinarjev, kvalificirani delavci, ki imajo manj prakse, pa bodo zaslužili 7,20 dinarja na uro. Navadni delavci, ki so starejši kakor 18 let, bodo dobili na uro po 5 dinarjev, mlajši od njih pa bodo dobili po 4,20 dinarja. Vse ostale odredbe pa so enake določbam lanske kolektivne pogodbe med gradbenimi podjetji in delavstvom.

Veliko srčno je imel neki lovec iz Mostarja, ki ga je med lovom zalotila nevihta. Mož se je v gozdu zatekel v votlino, v katero je vodil ozek vhod. Silno pa se je začudil, ko je v votlini zagledal več vreč, ki so bile polne tobaka. Očitno je bilo, da so tobak skрили tiho-tapci, da bi jih orožniki ali finančarji ne zalotili, ko bi po vaseh kolovratili s vrečami. Lovec je o najdbi obvestil orožnike.

Belgrajski peki se poslužujejo vseh mogućih trikov, da bi preprečili javnosti in oblasti o potrebi povišanja cen kruha. Zastopniki pekovskega združenja so podali črnikačem več izjav, v katerih so tarnali o svojih težavah in o ničevem zaslužku, ker da se je moka preveč podražila, oblast pa jim se ni dovolila povišati cene kruha. Rekli so tudi, da je okrog 50 pekov zaradi pomanjkanja moke zaprlo svoje delavnice in prodajalnice. Oblast pa se je za te navedbe zanimala in ugotovila, da so bile le tri pekarnice v mestu zaprte zaradi pomanjkanja moke, sedem pekov pa je sploh prenehalo z obrtjo, ker jim je današnji dobiček premajhen, po drugi strani pa imajo že toliko premoženja, da jim ni treba več delati. Verjetno je celo, da bo uprava mesta poklicala na odgovornost tiste peke, ki so hoteli z napačnimi podatki zasesti v javnosti nemir in bojazn, da utesne mesto nazadnje ostati brez kruha.

Izdelovanje gumijaste obutve je prepovedala vlada v sporazumu s hrvaškim banom. Ta ukrep je bil izdan na temelju uredbe o nadzorstvu nad zalogami blaga. Od prepovedi izdelovanja so izzeti predmeti, ki so nujno potrebni, tako na primer gumijasti škornji za dela v vodi, potem pa tudi nekateri manjši drobnarije, kakor na primer otroške igrače. Prepoved izdelovanja gumijaste obutve bo stopila v veljavo 10 dni potem, ko bo uredba objavljena v Službenih novinah. Za kršitelje te uredbe so določene izredno visoke kazni, a druga posledica bo ta, da bo tako podjetje dobilo uradnega komisarja.

Se nobena uredba, ki je določala najvišje dovoljene cene za muoge vrste blaga, ni ustregla vsem, ki so pri tem neposredno ali posredno prizadeti. Posebno mnogo odpora so vzbudile uredbe, ki določajo najvišje cene živilom, sedaj pa čujemo, da so nezadovoljni tudi lesni industriji v Bosni, ki pravijo, da ni vlada storila prav, ker je določila najvišjo prodajno ceno za drva. Seveda, pravijo industriji, da so cene preizkušene. Vsa pameten človek bi si pa mislil, da bomo vsaj pri drvah obvarovani prevelike draginje, saj je v naši državi toliko lesnega bogastva, da pomanjkanja ne more biti, pa četudi se zgodi kar koli. Vidimo pa, da pridobitniki vseh strok nikdar niso zadovoljni, če jim kdo določi mejo zaslužka, brez ozira na to, če imajo ukrepi namen zaščiti socialno nizke sloje, ki tvorijo ogromno večino v naši državi.

Rudniki v Mežici so dobili prisilnega upravnika, in sicer v osebi nekdanjega glavnega ravnatelja državnih železnic Nikola Gjurica. Nedavno je bila objavljena uredba o prisilnih upravah rudniško-topilniških podjetij. Na temelju te uredbe je bil meziški rudnik, ki se je uradno imenoval »Srednjevroški rudnik d. d. Mežica, Slovenija«, postavljen prisilni upravnik kajti to zahtevo je postavila družba »Bleiberg-Bergwerke« iz Celovca, ki je izključni lastnik rudniških terenov v Mežici in tudi glavni delničar rudniških podjetij. To novico je kot prvo prineslo belgrajsko »Vreme«.

Težke čase znajo prebrsati in podjetni ljudje dobro izrabiti. V Kragujevcu so nedavno odkrili veliko afero. V kateri je bil zapleten bogat trgovec Nastas Barzu, ki je imel veletrgovino s kolonialnim blagom. Trgovec je znal silno spretno ponarajati poper, cimet in papriko, poleg tega pa je večino svojega blaga znal pretihotapiti v državo in se izogniti tudi mestnim trošarinam. Trgovec Barzu je bil do sedaj že dvakrat kaznovan zaradi podobnih prestopkov.

Hrvaški ban je izdal določbo, s katero uvaša v hrvaške šole, banovinske urade in v šolske knjige hrvaški pravopis, kakor je bil veljal do 1920. Vse šolske knjige morajo biti odsele sestavljene v hrvaškem pravopisu, vendar pa se bodo učenci učili tudi hrvaške fonetike pravopisa. Podoben ukrep je že pred dvema letoma pri nas uveljavil ban dr. Natlačen, ki je za vse šole in urade odredil uporabo slovenskega pravopisa, ki sta ga uveljavila profesorja dr. Ramovš in dr. Breznik.

Priljubljeni mladinski filmski igralec **MICKEY ROONEY** v filmu po nesmrtnem romanu največjega ameriškega humorista Marka Twaina-a

Pustolovščine Hucka Finna

Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri. Blagajna odprta od 15. ure dalje. **KINO UNION tel. 22-21**
Predstave v nedeljo ob 15., 17., 19. in 21. uri. Blagajna odprta od 11.—12. in od 14. ure dalje.

„Zlati Janez“ ga je spravil v zapor Spomladi je bil neke vrste semenski fižol po 100 din kg Naravnost divja cena fižola

Ljubljana, 10. avgusta.

Oči sodnega reporterja res ne morejo biti povsod. Vendar je tako, da tem očem ne ostane nobena stvar prikrita, posebno, ko se začne javnost, ko se začne branjeve zanimati za kako afero. Mnogo se je že govorilo, kako so spomladi prodajali semenski fižol, posebne vrste, ki je baje prišel iz Nemčije, kar po 100 din za kg. Presneto je bil drag ta fižol! Uvažali so takozvani fižol »Mont d'or«, ki ga na deželi poznamo pod domačim imenom sladki natiški fižol. Ljubitelji vrto, ki se radi spravijo na kake specialitete, so ta fižol kupovali. Dobil pa se je brijten mož, ki je izračunal, da je cena zelo zelo pretirana in da skušajo prodajalci semen zvaliti vse stroške in celo riziko na rame konzumenta, češ, saj je konzument »pravi bik«.

Najprej je bila pred kazenskim sodnikom okrajnega sodišča obsojena zaradi brezvestne spekulacije v zadevi semenskega fižola neka branjeva, ki prodaja semena. Seveda je ta odkrito povedala, od kod je dobila semenski fižol in kdo je bil nje dobavitelj. In tako je okrajno sodišče naposled prijelo trgovca s semeni, nekega Dominika B., ki ima svojo prodajalno tam na Miklošičevi cesti. Obtožen je bil ta trgovec, da je prodajal semenski fižol letos spomladi po pretiranih cenah in da je zakrivil prestopke po členu 8 uredbe o pobijanju draginje in brezvestne spekulacije.

Trgovec Dominik se je čudovito pretakano, toda neločljivo zagovarjal. Omenil je, da je res prodajal posebne vrste semenski fižol, ki ga je sam s velikimi stroški in velikim rizikom vzgojil in ki je dal fižolu naziv »Zlati Janez«. To ime si je izmislil. Saj vemo, da je reklama reklama in da dostrkat konzumenta zapele kako bajno ime! Tako je bilo tudi s tem fižolom.

Trgovec se je v svojem duhovitem zagovoru povzpel do trditve, da njegov »Zlati Janez« ne spada med življenjske potrebščine v smislu uredbe o pobijanju draginje in brezvestne spekulacije. Ta fižol ni bil po pravnem naziranju tega trgovca namenjen širšim slojem za hranilo.

Veščaki v fiziologstvu trde, da je ta fižol res dobre vrste, da ima dolge in lepe stroke in da je ta fižol kot stroči najokusnejši. Zato mora biti dražji od navadnega, plebejskega fižola. Trgovec je tudi trdil, da je imel znatne stroške, da je vzgojil »Zlatega Janeza«. Konzument pa naj plača!

Po trgovčevem pravnem naziranju je bil ta fižol njegov lasten pridelek, ki ne spada pod udar paragrafov uredbe o pobijanju draginje in brezvestne spekulacije, kakor to ne spadajo pridelek našega marljivega kmetovalca in poljedelca, ki so izvezli od te uredbe.

Naposled se je g. trgovec skril še za svoje nameščence in trdil, da cen ni on sam osebno določil in da sploh za cene tega fižola ni vedel, kakor tudi, da ni nobeni prodajalki naročil, naj fižol »Zlati Janez« prodaja v vrečah po 4 din. To so storili njegovi nameščenci brez njegove vrednosti in odobritve.

Kazenski sodnik okrajnega sodišča je odredil naposled, da je zadevo semenskega fižola proučil strokovnjak in knjigovodstvu g. I. Božič. Ta je podal obširno mnenje o poslovanju trgovcev s semeni. V Ljubljani imamo 4 večje trdnice, ki trgujejo s semeni na debelo in na drobno. Izračunal je v vseh podrobnostih stroške za gojitev tega fižola in trzne cene. Moral pa je vsekakor lepo poudariti, da so bile cene temu posebnemu semenskemu fižolu naravnost »divje«.

Semenski fižol »Zlati Janez«, ki je podoben nemškemu fižolu »Mont d'or«, so prodajali v vrečah po 4 kg za 4 din. Mestno tržno nadzorstvo je bilo mnenja, da je bil ta fižol pretirano drag in da so bile cene za najboljši in najplemenitejši stroči fižol spomladi največ do 40 din za kg. Ta cena je res v naši agrarni državi naravnost vnebovpijoča in absolutno nedopustna, naravnost divja, kakor je izjavil izvedenec in trgovskem knjigovodstvu.

Tam v znameniti sobi št. 28, kjer se navadno obravnavajo osebni in družinski prepri zaradi zavljenja časti, je bila včeraj pred kazenskim sodnikom kratka razprava. Splošno je prevladovalo mnenje, da semenski fižol »Zlati Janez« nikakor ne spada med kmečke prideleke, ki so izvezli od sankcij uredbe o pobijanju draginje in brezvestne spekulacije. Pomisliti moramo, da naš kmet sprav-

Maribor

Opozorilo kostanjarjem v Mariboru. Kostanjarji, ki želijo v letu 1940-41 peči kostanj v območju mesne občine, se vabijo, da se javijo pri mestnem tržnem nadzorstvu od 14. do 20. avgusta 1940 med uradnimi urami. Zglasijo se naj samo oni kostanjarji, ki imajo obrtno pravico in ki so že lansko leto pečili kostanj. Osebam, ki nimajo obrtne pravice, se dovoljenje za pečenje kostanja ne bo izdalo. Na kasnejše prijave se ne bo oziralo. — Zupan dr. Juvan.

Praznik plavalnega športa v Mariboru. Danes in jutri bo »Mariborski otok« prizorišče izredno zanimive in važne prireditve. Plavalnega prvenstva Slovenske plavalne zveze. Po reorganizaciji plavalnega športa v državi je bila za področje Slovenije ustanovljena vrhovna plavalna inštanca Slovenska plavalna zveza, ki je mariborskim klubom predala častno nalogo, leti izvesti prvenstvo, ki naj pokaže izredno lep razvoj plavalnega športa v Sloveniji. Tekmovanja se udeležijo izbrani plavalci Ljubljane, Kranja, Kamnika, Radovljice, Celja, Murske Sobote in veliko število mariborskih tekmovalcev, ki so se temeljito pripravili za to važno prvenstveno borbo. Tekmovanja bodo izvedena v plavanju, skokih in waterpolu ter bodo nudili občinstvu, ki bo obiskalo v teh dneh Mariborski otok, priliko, prisostvovati vsem fazam napetih borb za častni naslov »Prvaka Slovenske plavalne zveze«. Vsi številni tekmovalci so že na mestu in marljivo trenirajo ter nudi Mariborski otok sliko prave športne arane. Mariborska klubna prireditelja »Mariborski plavalni klub« in »Maraton« se boš z vsemi silami potrdila, da bo ta važna prireditev, ki bo pomenila zopet velik korak v napreduku lepega in zdravega plavalnega športa na severni meji naše države, brezhibno organizirana in dobro uspela. Tekmovanja so v soboto od 9—12 in 13—18 ter v nedeljo ves dan.

lja svoje prideleke za lastno porabo in še le presežek pripelje na trg, da si potem z izkupičkom nakupi druge stvari, tako obleko, obutev in da poravnane razne druge obveznosti. Trgovčeva naloga pa ni bila istovetna kmetovi in zato njegov pridelek semenskega fižola ne more biti subsumiran pod izjemo in spada pod sankcije uredbe.

Sodnik je trgovca Dominika obsodil na 7 dni zapore, 600 din denarne kazni oziroma v nadaljnjih 10 dni zapore ter v plačilo povprečnine v znesku 150 din, kakor tudi v plačilo vseh stroškov kazenskega postopanja.

Trgovec se je po svojem odvetniku pritožil proti tej sodbi in bo o tej zadevi naposled in končno odločalo okrajno kot prizivno sodišče. v Ljubljani.

Najvišje cene drv za kurjavo v Ljubljani

Po odločbi urada za kontrolo cen o maksimiranju cen drv za kurjavo je mestno poglavarstvo ljubljansko določilo naslednje najvišje tržne cene za prostorni meter drv na razkladalni postaji in v lesnih podjetjih.

Za bukova polena I. vrste 125 din, II. vrste 105 din, III. vrste 95 din, vse tri vrste vključno s poslovnim davkom franko vagon, postavljen na postajo v Ljubljani. Za bukove okroglice, celjene je cena za to 10 din nižja, za necepljene bukove okroglice in za odpadke na žagah je pa cena za 30 din nižja od cen bukovih polen. Za bukove klade, panje ali panjače in sečnice se določa cena 40% cenjeja od bukovih polen.

Za drva iz drugega lesa se določajo cene v odstotkih cen bukovih drv, tako za polena kakor za okroglice, klade in sečnice in sicer: za gabrova drva 105%, za lipova 95%, za jesenova 92%, za borova in smrekova 90%, za hrastova in cerova 87%, za jelševa 63%, za topolova in vrbova 50% cene, ki veljajo za enakovrstna bukova drva.

Za drva, ki jih postavi proizvajalec ali preprodajalec kupcu na dom, se računa 25 din več od zgoraj navedenih cen. V tem znesku je računam dovolj s postaje v skladišče preprodajalca ter dovoz na dom kupca pri takojšnjem plačilu.

Cene drv, kupljenih franko skladišče trgovca, se računajo s 15 din nad zgoraj navedenimi cenami. Posebej se računa odškodnina na žaganje, ki ne sme biti večja od 15 din za prostorni meter, in tudi pribitek zaradi plačevanja drv v obrokih, ki pa na mesec ne sme biti večji od 1% kupne vsote, katero kupec še dolguje za drva.

Jesenjski ljubljanski velesejem

Pod pokroviteljstvom Nj. Veličanstva kralja Petra II. bo v Ljubljani od 31. avgusta do 9. septembra 1940 jesenska velesejmska prireditev. V splošnem delu bo razstavljeno: Strojna in kovinska industrija, fina mehanika. Radio in elektrotehnika, razsvetljava in kurjava. Vozovi, dvokolesa, motorna kolesa, šport. Poljedelski stroji in orodje. Lesna industrija, plestarstvo, ščetarstvo, igrače. Usnje in galanterija, krznarstvo, papir in pisarniške potrebščine. Kemična industrija. Živilska industrija. Steklo, porcelan, keramika, bižuterija. Glasbila. Stavbarstvo in gradbeni material. Razne novosti. Posebne razstave: Pohištvo in stanovanjska oprema. Mala obrt. Turizem (prireditelja Zvezi za tujski promet v Ljubljani in Mariboru). Razstava motornih in brezmotornih letal ter modelov. (Prireditelja Aeroklub »Naša krilca« v Ljubljani.) Aktivna in pasivna obramba pred napadi iz zraka. (Prireditelja Zaščitni urad Mestnega poglavarstva v Ljubljani.) Zobna tehnika. (Prireditelja Društvo zobnih tehnikov ob svojem 30 letnem jubileju.) Naša vsakdanja prehrana. (Prireditelja Zveza gospodinj.) Razstava evtelja in zelenjave. (Prireditelja Vrtarski odtsek Sadjarskega in vrtarskega društva v Ljubljani.) Razstava perutnine, golobov in kunecev. (Prireditelja Društvo »Rejce malih živali« v Ljubljani.) Razstava likovne umetnosti. Za razstavno blago so dovoljene izdatne prevozne, carinske in trošarinske olajšave. Na jugoslovanskih železnicah imajo obiskovalci velesejmske brezplačen povratek. Na postajni blagajni kupijo poleg vozne kart še rumeno železniško izkaznico za 2 din. Ko dobe potrdilo o obisku velesejma, imajo s to izkaznico in staro vozno karto brezplačen povratek. Velja za dopotovanje od 26. VIII. do 9. IX. in za povratek od 31. VIII. do 14. IX. Na parobrodih Jadranske in Dubrovačke plovidbe velja vozna karta nižjega razreda za vožnjo v višjem, na parobrodih zetske plovidbe pa 50% popust na vozni. Razstavni prostor meri 40.000 kv. m. Ljubljanski velesejem ima lepo, prostorno zabavišče, ki daje obiskovalcem mnogo razvedrila, kapljico iz domačih vinogradov in pivovarn ter dober prilike domače živilske industrije in obrti. Posebna zanimivost bodo večerne gledališke predstave »Totega teatra«. Tekmovanje jugoslovanskih harmonikarjev, ki je na Ljubljanskem velesejmu že tradicionalno, bo v nedeljo, 8. septembra 1940. Za obiskovalce velesejma (izvzemši imetnike permanentnih legitimacij za Ljubljano) je uprava pribavila lepo število izbranih daril (motorno kolo, radio aparat, šivalni stroj, harmonika, mnogo koles, preproge, pohištvo, hrzoparilnik, otroški voziček, večje število ur, vino, žganje, piv, rogaška slatina, kravate, izleti s parnikom v Kotor ter številna bivanja v kopališčih, letoviščih in zdraviliščih). Darila bodo izrebrana 9. septembra na velesejmu.

Druga skupina jeseniških otrok gre na Dolenjsko

Jesenice, 9. avg.

Včeraj je pod vodstvom štirih učiteljic in zaščne sestre odpotovalo 60 otrok na počitnice v Zgornje Sušice, 4 km stran od Novomeskih Toplic. Kolonijo je organizirala mestna občina, Higijenski zavod iz Ljubljane pa je nakazal znesek 15.000 dinarjev za kritje stroškov. Otroci bodo stanovali v poslopju tamkajšnje ljudske šole in v župnišću. Stariši so zelo hvaležni vsem, ki so se trudili, da je bilo mogoče poslati otroke v lepo sončno dolino med vinograde, kar bo za otroke oči čisto nov svet. Želimo, da se vsi otroci zdravi, krepki povrnejo na svoje domove. Prva kolonija se je posrečila v popolno zadovoljstvo vseh. Stroške za kolonijo je krija jeseniška občina, zakar ti gre vse priznanje in hvaležnost staršem.

Vremensko poročilo »Slov. doma«

Kraj	Barometer	sko stanje	Temperatura v °C	Relativna vlažnost %	Veter (amer. jakost)	Pada-vine m/m	vrsta
Ljubljana	764,6	23,4	16,8	80	0	—	—
Maribor	764,8	23,0	15,0	80	0	—	—
Zagreb	766,4	23,0	14,0	90	0	—	—
Belgrad	765,8	29,0	14,0	90	8 NNW,	—	—
Sarajevo	766,0	30,0	14,0	70	3	0	—
Vis	765,7	23,0	18,0	70	0	N,	—
Split	765,5	31,0	19,0	80	0	0	—
Kumbar	763,8	29,0	19,0	80	5	N,	—
Rab	765,9	27,0	19,0	60	0	0	—
Dužanovići	763,6	29,0	18,0	70	0	NE,	—

Vremenska napoved: Spremenljivo oblačno, nagnenje h krajevnim nevihtam.

Koledar

Danes, sobota, 10. avgusta: Lovro.
Nedelja, 11. avgusta: Suzana.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12 in mr. Kcomtar, Vič-Tržaška cesta.

Mestno zdravniško dežurno službo bo opravljal v soboto od 8. zvečer do ponedeljka jutraj do 8. mestni zdravnik dr. Debelak Guido, Tyrševa cesta št. 62-1, telefon št. 27-29.

»Vzori iz malenkosti.« Spisal pokojni župnik v Brežicah Martin Jurhar (Peter Pavel Laurenti). Knjižica je bogata zakladnica globokih misli, vzorov, vzpodbud in utehe za vse prilike življenja, pravi kazipot do častne in večne sreče in jo bo s pridom bral vsek, učen ali neuk, bogat ali ubog. To delo je prislo naše, prav slovensko, posebno v našem slovetju. Značilnost knjižice je v tem, da prikazuje bogoljubni pisatelj na malih stvareh, malenkostih, mimo katerih navadno gremo brez premisleka, veličastvo Stvarnika in dviga dušo k Bogu. Prav ta posebnost in knjižica za zaslužki, da bi delce imela vsaka slovenska družina in jo uporabljala za dnevno družinsko branje (skupno premišljevanje), vsak dan po eno poglavje. Marekako razvedeno in zabledelo srce bo našlo po tem branju pot nazaj k Bogu, dobre duše pa se bodo utrdile v stanovitnosti. Knjižico je dobili pri »Družini božjega svetla« v Ljubljani, Sv. Petra nasip št. 17, in stane broširan izvod 12 din, vezan pa 18 din. Priporočamo!

Foto-amaterjem razvija, kopira in povečava Foto-atelje: Mancini — Ljubljana — Vič.

Stara Loka: Proslava 40 letnice gasilcev. V nedeljo 11. t. m. proslavi starošolska gasilska četa 40 letnico ustanovitve ki je združena z blagoslovitvijo novega prapora. Že v soboto zvečer ob 20. bo podoknica botru g. notarju Stevo Šinku v Skofji Loki, nato igra kranjska godba nekaj točk pred kapelico v Stari Loki in ob 22 podoknica botrici g. Francki Wolgemut na Trnju.

V nedeljo ob 5. budnica, ob 10. sv. maša in mrtvaško opravilo za umrle člane, nato položitev venca in govor župnega starešine g. Planine. Ob 13.30 sprejem botra in botrice ter pokrovitelja g. bana M. Natlačen. Ob 14.30 pete litanije, nato blagoslovitev prapora, ki jo izvrši g. kanonik K. Mrak. Po mimohodu čet prosta zabava pri Frtunovcu.

Jubilej starošolskih gasilcev je združen z župnim zletom, zato prosimo tovariške čete, da se ga gotovo udeležijo. Cenjeno občinstvo pa je prijateljsko vabljen, da svoj udeležbo za priznanje vrliim gasilec.

5 strelom v glavo plačal poneverjen denar

Maribor, 9. avgusta.

Na Aleksandrovi cesti št. 51. je počil danes zjutraj strel, ki je razburil stanovalce v tej veliki hiši. Strel je odmeval iz stanovanja trgovskega zastopnika 37 letnega Ivana Šimovca, katerega so našli njegovi domači mrtvega, s prestreljenim sencem. V roki je krčevito stiskal samokres. Samomorilec je zapustil ženo in dva otroka. Njegov nesrečen korak je v mestu močno odmeval. Bil je znana osebnost, zaposlen je bil pri znanem mariborskem »sladkornem kralju« veletrgovcu Schmidtu v Gosposni ulici. Poleg svoje službe se je bavil tudi z drugimi trgovskimi posli ter je zlasti prekupeval z moko. Ze pred nekaj leti je poskušal izvršiti samomor v družbi neke ženske. Oba sta se zastrupila, pa so oba pravočasno rešili. Vzrok samomora so verjetno premoženjske razmere. Še včeraj si je izposodil pri nekem mariborskem trgovcu 45.000 din, pri nekem gostinčarju v Pekrah pa 20.000 din. Govori se v mestu tudi, da bodo prišle na dan razne denarne nerednosti. Baje znajo razlike po izkazanih računih, ki so jih našli, nad pol milijona dinarjev.

ŠPORT

Jutrišnji športni spored pri nas: Na Mariborskem otoku bo tekmovalje v plavanju, skokih in waterpolu (II. del) za prvenstvo Slovenske plavalne zveze. Ob petih popoldne bo v Ljubljani na letnem telovadišču Sokola pod Tivolijem atletski dvboj med Concondijo in Ilirijo. Ob devetih popoldne bo na Glaziji v Celju atletski dvboj med juniorji Planine in Celja. Ob treh popoldne bodo na Pohorju velike motociklistične in avtomobilske dirke na novi, 15 km dolgi pohorski cesti med Reko in Sv. Araham na Pohorju. Ob dveh popoldne se bo v Ljubljani pričel nogometni turnir Svobode, na katerem bosta razen prireditelja sodelovala slovenska ligaša Ljubljana in Olimp ter prvorazredni Hermes. Prireditel bo na igrišču Ljubljane, V Stražišču pri Kranju bo športni dan SK Savice z zanimivim in pestrim sporedom.

V Zagrebu bo jutri prva letošnja ligaška tekma Hrvaške nogometne zveze. Igrala bosta Hašk in Bačka. V Sofiji bodo jutri imeli senzacijo, kajti ta migra reprezentanca Moskve z reprezentanco Slavije. V Wangenu v Nemčiji bodo jutri velike kolesarske dirke, na katere je odpotovala tudi močna jugoslovanska ekipa, katero sestavljajo Prošinek, Pokupac, Penčev in Davidovič. V Novem Sadu bo jutri drugi del tekmovanja za prvenstvo Srbske plavalne zveze.

Kuharica-gospodinja išče službe v župnišču. Vajena vsega gospodarstva in gospodinjstva. Naslov v upravi lista Maribor, št. 950.

Z včerajšnjega obiska Nj. kr. Vis. kneginje Olge v ljubljanski otroški bolnišnici.

Podrobnosti o strahoviti nesreči v Piacenči

Silna eksplozija je ubila 35 ljudi, okoli 500 pa jih težje ali lažje poškodovala - Munijska tovarna čisto razdejana

Že včeraj smo v našem časopisu na kratko poročali o strahoviti eksploziji, ki je nastala v Piacenči v Italiji in razdejala veliko tovarno, v kateri so Italijani izdelovali municijo. Naknadna poročila o tej veliki nesreči pa podajajo zdaj, kakor nasa nemški poročevalski urad, še naslednje podrobnosti:

Pri eksploziji v Piacenči je bilo na mestu ubitih 35 ljudi, torej prav toliko, kolikor jih je navedeno že takoj prvo poročilo. Prvotno so sicer domnevali, da utegne biti pod ruševinami še več mrličev, pa se je izkazalo, da je gornja številka le točna. Mnogo večje pa je število tistih, ki so pri tej eksploziji dobili težje ali lažje poškodbe. Teh je približno 500. Med njimi je okoli 140 težje ranjenih in od teh 45 tako hudo, da je njihovo stanje nad vse resno. Okrog 360 oseb je zadobilo k sreči le lažje poškodbe in so jih po zdravniškem pregledu in potem, ko so jim rane obvezali, lahko poslali v domačo oskrbo.

Graditev avtomobilskih cest na Slovaškem

Slovaško notranje ministrstvo namerava ustanoviti več slovaških družb za graditev avtomobilskih cest. Najprej bo na vrsti — kakor kaže dosedanja načrta — gradnja tistih avtomobilskih cest, ki bodo vodile proti vzhodnim slovaškim krajem, kjer do zdaj še nimajo posebno dobrih prometnih zvez. Po buda za to je menda prišla tudi z nemške strani, saj je znano, da so Nemci strokovnjaki za graditev dobrih avtomobilskih cest. Do boljše zveze z vzhodnimi kraji pa na ta način ne bo prišla samo Slovaška, pač pa preko nje tudi Nemčija, ki ji je nekaj gotovo na tem. Zazdaj imajo v načrtu graditev okoli 600 km takšnih prvotnih cest. Vsak kilometer ceste pa bo po dosedanjem načrtu stal 4 milijone slovaških kron.

Spremembe v italijanskem vojnem sodstvu

Italijanski »Službeni list« je te dni objavil novo uredbo, ki jo je izdal Mussolini kot vrhovni poveljni vseh italijanskih oboroženih sil. Uredba določa nekatere spremembe in dopolnitve obstoječih določb v italijanskem vojnem sodstvu. Ukinjena so med drugim vojaška sodišča pri zborih, njihova pristojnost pa preide na armadna vojna sodišča. Dalje uredba tudi izpopolnjuje dosedanje določbe glede dolžnosti ter pristojnosti italijanskih vojnih sodišč na zasledenem ozemlju, in sicer za dejanja, ki bi jih zagrešili državljani sovražnih držav proti varnosti italijanske oborožene sile. Ta dejanja odtlej spadajo pod paragraf italijanskega vojnega kazenskega zakonika.

Grozno razdejano je eksplozija povzročila na tovarniških poslopih samih. Tovarna je čisto razdejana in bo le del strojev morda mogoče še uporabiti. Na kraju, kjer je stala dozidaj tovarna, bodo ruševine odstranili ter takoj začeli graditi nova tovarniška poslopja. Zaradi te strahotne eksplozije je prišlo ob zaslužek in kruh veliko število delavcev, ki pa jih bodo za toliko časa, dokler ne bo tovarna znova zgrajena, zaposlili po drugih italijanskih munijskih tovarnah.

Kdo je zakrivil to silovito katastrofo, o tem dozidaj poročila še niso razrešena.

Amerikanci so se usmili evropskih otrok

Prepeljevati jih bodo smele čez Atlantsko morje na varno tudi ameriške ladje, če le ne bodo oborožene

Vsaka vojna, sedanja pa še prav posebno, ne prizanaša nikomur, niti tistim, ki jo morajo sami neposredno okusati, kakor tudi ne onim, ki se je sami skoraj ne zavedajo, ker so še premladi. Med slednje spadajo milijoni in milijoni otrok, ki ne kako podzavestno doprinašajo svoje žrtve, ker še ne vedo ničesar o morjah na krvavih bojiščih. Otroci pa so tisti zaklad, ki si na njem zamašila svojo srečno bodočnost prav gotovo vsak zaveden narod. Zato v sedanjih vojnih ni pozabil poskrbeti tudi za to, da bi spravil na varno vsaj ta svoj največji zaklad, to poroštvo svoje bodočnosti. V posebni nevarnosti pa je nedorasla mladina v tistih državah, ki se danes vojskujejo, v največji pa brez dvoma otroci na Angleškem, kjer vse živi v neprestanem strahu, kdaj bodo približala nad njihova mesta in vasi sovražni bombniki in začeli trostiti nanje smrt in razdejano.

Anglija se je še pravočasno zavzela za to, kako bi spravila na varno svoje otroke, kakor tudi otroke, ki so ameriški državljani. Ker na britanskem otoku ni nikjer popolnoma zanesljivih zavetišč, kjer se otrokom ne bi moglo ničesar zgoditi, so se angleški odgovorni činitelji odločili s hvalečnostjo sprejeti ljubeznivo ameriško ponudbo, naj svoje otroke odpeljejo na varno čez morje v Ameriko. Proti temu, da bi Angleži prepeljali otroke čez Atlantsko morje s svojimi lastnimi ladjami, seveda v Združenih ameriških državah ni imel nihče ničesar. Le temu so se nekateri začeli upirati, da bi tudi ameriške ladje prevažale otroke iz Anglije, kajti kdo ve, če bi bile čisto varne in jih ne bi z otroci vred med potjo zadel nesreča, ko bi se sovražnik nad njimi »zmotil«. Zdaj pa je tudi ta ovira odstranjena, kakor poročajo iz Washingtona.

Poslanska zbornica v Washingtonu je namreč sprejela te dni zakonski osnutek, ki vsebuje vse

Slovaška bo letos prvič razstavljala v Belgradu

Slovaška se živahno pripravlja za udeležbo na letošnjih mednarodnih velesejnih v Belgradu, na Dunaju in v Lipskem. Poročilo iz Bratislave pravi, da pristojni slovaški krogi pripisujejo posebno veliko pozornost udeležbi slovaške republike na belgrajskem veleseju, ker bo to prva njena tovarna udeležba na Balkanu. Med drugim bo na belgrajskem veleseju razstavljala kemične izdelke, izdelke livarske in tekstilne industrije, izdelke papirne industrije, umetno svilo in drugo. Obenem bo to priložnost izkoristiti tudi v ta namen, da bo s skrbno pripravljenim propagandnim gradivom skušala vzbuditi pri nas zanimanje za svoje topline v Pištianyh, kamor radi zahajajo tuji iz drugih držav, posebno pa iz Nemčije. Seveda je ta dotok tujcev iz Nemčije letos precej zastal, kar pa ni čudno, saj je Nemčija v vojnem stanju.

Bolgarska zemlja bi lahko več rodila

Te dni je bolgarski kmetijski minister častnikarjem povedal, da se sedanja bolgarska vlada zlasti prizadeva, kao bi zboljšala rodovitnost bolgarske zemlje, da bi več dajala. Rodovitnost zemlje pa se da zvečati najučinkoviteje s tem, da vlada preskrbi bolgarskim kmetom zadosti in dobrega umetnega gnojila. Minister je poudaril, da je bilo dozidaj na Bolgarskem obdelovanje zemlje kar preveč primitivno, posebno še, kar se tiče gnojenja. Vlada bo ustvarila — je dejal — pogoje za boljše gnojenje in bo povečala zlasti uvoz umetnih gnojil. Glede na to se je že začela pogajati z Nemčijo, odkoder bi Bolgarija lahko dobivala dovolj gnojla. Bilo pa bi preveč drago, če bi morala ves umetni gnojil uvažati iz tujine. Zato je vlada začela misliti tudi na to, da se doma zgradi nekaj tovarn za umetna gnojila.

Francoski begunci v Maroku

Nemški poročevalski urad prinaša poročila nekaterih španskih letov, ki pišejo o zelo neugodnem gospodarskem položaju v francoskem Maroku. Španski časopisi pripominjajo, da se je tamkajšnji položaj še bolj poslabšal vprav zaradi silnega naloga beguncev iz Francije, ki jih je samo v Casablanci in nekaterih drugih mestih približno 15.000. Razen tega pa so poleg rednih francoskih čet v francoskem Maroku še številni francoski vojaki, ki so pribegli tja iz Dunkerquea, in teh je okoli 25.000. Številni ljudi se je na ta način tu zelo povečalo, življenjske razmere pa so gotovo slabše, kakor so bile pred vojno. Zato ni čudno, da je nezadovolstva vedno več.

Morda pa le še ne veste...

V neki ameriški tovarni alkohola imajo največjo steklenico na svetu. Drži 12.800.000 naših vinskih kozarcev tekočine.

Trobenste za ojačevanje glasu so bile znane že najstarejšim narodom. Na nad 2000 let starih astralnih spomenikih so odkrili slike vojščakov, ki imajo take ojačevalce.

Prvi železni most je bil zgrajen v Angliji 1799 leta.

Letni pridelek medu in voska znaša v Jugoslaviji nad 140 milijonov dinarjev. Vsak državljan Anglije ga porabi povprečno 41 kg na leto, v Jugoslaviji pa vsak povprečno samo 600 gramov, torej nekaj več kot pol kilograma.

Najstarejši nogometaški igralec na Balkanu, ki igra v velikem klubu, je Madžar Auer, član bucareškega »Rapida«, ki je tekmoval z zagrebškim »Gradjanskim« v polfinalni tekmi za srednjeevropski pokal. Auer je star 46 let in je še vedno med najboljšimi igralci v moštvi. Členikarjem je dejal, da bo igral nogomet do svojega 50. leta!

Križanka

Besede pomenijo: Vodoravno: 1. Jugoslovanski rekorder v plavanju. 6. Zgodovinski grad na Gosposvetskem polju. 9. Kraške peči. 10. Del voza. 11. Skupina mladih živalic. 12. Postavljena misel, mnenje. 14. Melodija. 15. Slovenski slikar. 16. Del sesalke. 17. Reka, ki teče skozi Rim. 19. Kratko moško krstno ime. 20. Rojstni kraj Ahila.

Navpično: 1. Močno plamteti, oddajati toploto. 2. Premožen. 3. Član naroda brez domovine. 4. Števniki. 5. Glasbilo za spremljavo. 6. Domača žival. 7. Sovražnik železa. 8. Nikalnica. 9. Nenadna bolezen. 11. Zakaj? 13. Žensko ime. 14. Prislov kraja. 15. Vrsta glasu. 16. Označka za kemično prvino. 18. Označka za kemično prvino.

Rešitev sobotne križanke:

Vodoravno: 1. Vis. 4. Ura. 7. Emona. 10. Potem. 12. Reči. 13. Do. 14. Seme. 15. Ona. 16. Visi. 18. Ker. 19. Na. 20. Vajeti. 22. Ki. 23. Apologetik. 26. Lih. 27. Dva.

Navpično: 1. Veronal. 2. Imena. 3. Soča. 4. Utek. 5. Remek. 6. Amerika. 8. Ni. 9. Adijo. 10. Poseg. 11. Os. 16. Val. 17. Ite. 20. Voh. 21. I. t. d. 24. Pi. 25. Vi.

Radio

Program radio Ljubljana

Sobota, 10. avgusta: 7. Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zapovedi (plošče) do 7.45 — 12. Plošča za ploščo, ta pesem je stara pa vendar priljubljena taka je stara — 12.30 Poročila, objave — 13. Napovedi — 13.02 Plošča za ploščo, ta pesem ja stara... — 14. Poročila — 17. Otroška ura (ga. Bolter-Ukmarjeva) — 17.30 Otroški svet (plošče) — 17.50 Pregled sporeda — 18. Za delopust igrati Radijski orkester — 18.40 Pogovori s poslušalci — 19. Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura: Predavanje Staba pokrajinske zračne obrambe — 19.40 Objave — 20. Zunanje politični pregled (g. dr. Kuhar) — 20.30 Za smeh in kraji čas! Pisan vrsta prizorov, ki jih izvajajo člani rad. igr. družine. Vmes nekaj plošč — 22. Napovedi, poročila — 22.15 Za vesel konec tedna igra Radijski orkester — Konec ob 23.

Drugi programi

Sobota, 10. avgusta: Belgrad: 20.10 Kahlmanova opereta »Bajaderas«. — Zagreb: 20. Vok. konc. — Bratislava: 20.30 Ork. konc. — Praga-Brno: 20.30 Spevoigra. — Solija: 19.15 Fibichova simf. pesnitev »Pomlad«. — Beromünster: 21.15 Plesna gl. — Budimpešta: 20.15 Lahka gl. — Stockholm-Hörby: 21.30 Kabaret. — Rim-Turin: 21.40 Komorna gl. — Sottens: 21.05 Mandoline.

Belgrajska kratkovalovna postaja: YUA, YUB (49.18 m) 1.50 Poročila v slovenščini — YUF, YUG (19.69 m) 1.95 Oddaja za Južno Ameriko — 3.00 Oddaja za Sev. Ameriko.

Z ognjem in mečem.

Po pretepu pri Dharasami sem zvedel, da so neke tolpe ponoči napadle policijske stražnice v mestni četrti Bhendi-Bazar v središču mesta Bombay, in da je položaj nevaren. Nič kaj nisem bil voljan, da bi se sam podal v to četrt, kjer so živeli sami domaćini. Vsak dan se je zgodilo, da so Evropejce napadali v evropskem delu. Sklenil sem, da ne bom nosil s seboj nobenega orožja, pa naj bodo okoliščine še tako nevarne.

Carl J. Ketchum, dopisnik londonskega »Daily Expressa«, je bil pripravljen spremljati me brez kakršnega koli orožja. Navsezgodaj zjutraj sva najela avto, ki ga je šofiral domaćin, in sva se odpeljala iz hotela »Tadj Mahal« v nemirno četrt domaćinov.

Ceste so bile polne in slišala sva marsikatero sramotilno besedo, ali pa so pljuvali v naš avto, ne da bi se kaj mnogo pomislili. Ob devetih sva dospela do policijskih barak v Sandhurst Road in naenkrat sva bila obkrožena od množice domaćinov, ki je šla nekaj tisoč. Množica je bila očitno razburjena in je brenčala kakor roj sršenov, vendar je pustila naš avto skozi. Pri vstopu sva se za trenutek ustavila, da bi govorila s seržantom A. J. Brownom, ki so ga pripeljali ranjenega na glavi. Nekaj v najinem ravnanju je spravilo množico v besnost. Množica je morda mislila, da sva preoblečena stražnika. Takoj se je na naju vsula toča kamenja in je razbijala okna stražnice. Zbežala sva po stopnicah navzgor in se izmikala konicam hajnetov vojakov, ki so rotiljajo teklili doli, da bi očistili prednji del stražnice.

S Ketchumom sva hitela k oknu v prvo nadstropje, ki ga je bilo razbiti kamenje. Od tu sva lahko opazovala ogromno množico. Nekaj stražnikov je naredilo izpad in začelo streljati na vresečo množico. Policijskega nadzornika Bearta, ki je stal med nami na cesti, je zadel kroglja in njegova bela uniforma se je pordečila od krvi. Tudi na uniformah nekaterih angleških seržantov je bilo opaziti krvave madeže. Toda seržanti se niso menili za to in so hladnokrvno streljali med množico.

Med vreščanjem in kričanjem ranjenec se je množica takoj umaknila in se razpršila na vse strani.

Po nekaj vojniški proti jugu sva z Donohueom sklenila, da se bora odpeljala v mednarodno četrt v Tanger, od koder sva nameravala odpotovati najina poročila, da jih ne bi prestregla španska cenzura. Opazila sva, da je Primo de Rivera napravil za svojo razbuzano armado nekaj obrambnih postojank.

Primo de Riveri sva naslednje jutro na vsezgodaj povedala, da misliva odpotovati v Tanger in sva se od njega poslovila. Zagotavljal je nama, da je cesta dobra in da teče vsa progla po ozemlju, ki je špansko.

Drugo jutro je bil še mrak, ko naju je iskal adjutant generala Primo de Riveri. Zdelo se je, da je bil v zadregi, končno pa je le spravil iz sebe in rekel: »General misli, da je bolj za vaju, če se odpeljeta z železnico proti Ceuti. Avtobus proti Tangerju da res ni priporočljiv. Zatrjevala sva mu, da bi prav rada ustregla generalovi želji, toda da hočeva videti Tanger in da poleg vsega tega imava še kupljene vozovnice za avtobus. Zatrjevala sva mu, da sva res mislila obiskati lepo mesto Tanger. Končno si ni vedel več pomagati in je rekel, da se morava na ukaz generala Primo de Riveri peljati z železnico, ker da je pot v Tanger »nevarna«.

Morala sva se udati in v Ceuti sva zvedela, da se je uprlo plemo Aujeras in da obvladuje cesto, ki je daleč za španskimi po-

ložaji. Ko sva na postaji čakala na vlak proti Tetuanu, sva zaslišala, kako pokajo streljale daleč od postaje. Neki vojak iz španske tujske legije mi je rekel, da po vsej pokrajini odmevajo strelj in da nihče ne ve, kdo je sovražnik. Podnevi so bili prebivalci pohlevni in zadovoljni kmetje, ponoči pa so privlekli ven skrite puške in streljali.

Španska armada je bila tedaj v skrajno neugodnem položaju. Da se je polagoma izvlekla iz tega in da ni bila popolnoma porazena, jo je morda rešil samo vstop Francije v vojno.

Ko sem prišel v Gibraltar, sem pisal skozi vso noč in sem oddal necenzurirano poročilo.

Dobri odnosi s Primo de Rivero, s katerim sem se bil spoznal v Tetuanu in dobro razumel, so se v poznejših letih izkazali kot koristni. Ko se je Primo de Rivera vrnil v Španijo, je bila cenzura o vojni v Maroku zelo poostrena in večkrat je trajalo po dva dni, preden so pustili poročila čez mejo. Vlada je nadzirala vse zveze in ni bilo mogoče dobiti nobene daljše zveze z zunanjim svetom.

Ko sem se vrnil nazaj v London, je prišla iz Perpignana ob francosko-španski meji vest, da je v Barceloni poskusil nekdo izvršiti atentat na Primo de Rivero. Seveda niso mogli našti stalni dopisniki v Barceloni in Madridu zaradi postrone cenzure o tem nič poročati in nobene vesti poslati v inozemstvo.

Poslal sem brzojavko naravnost na »General Primo de Rivera, Barcelona« in vprašal, kaj je resnice na vestih. V nekaj urah sem dobil od njega 800 besed obsegajočo nujno brzojavko, v kateri je bil poskušan atentat opisan iz prvega vira in zelo natančno. Cenzura si ni upala tvegati, da bi brzojavko zaplenila, ki jo je bil odpisal sam diktator. Mi smo potem njegovo poročilo objavili pod naslovom in z njegovim lastnim imenom: »Za United Press napisal general Primo de Rivera.«

Tako sem storil petkrat ali šestkrat, če se je kaj važnega zgodilo in če cenzura ni pustila poročila čez mejo. Primo de Rivera je vedno takoj odgovoril — in vlada je vedno plačala pristojbino, ki je bila za vsako v London poslano besedo petnajst centov.

Nekoč sva govorila po kablju, ko sem bil ravno v Južni Ameriki v Buenos Airesu. Odgovoril mi je z nujno brzojavko in vsaka beseda je veljala 2.50 dolarja.